

GT voor het eerst in kleur. Een korte reflectie

Aan de lovende woorden die we van anderen via mail mochten ontvangen, voegt Marc Hanson nog enkele overdenkingen toe. Op enkele uitzonderingen na heeft de boekenwereld en -verkoop het niet onder de markt in Vlaanderen, schrijft hij. Dat geldt nog meer voor allerlei culturele, heemkundige en historische tijdschriften. Ze krijgen het verwijt dat er teveel zijn, dat ze onprofessioneel zijn gemaakt, dat ze maar weinig lezers bereiken, dat het papieren tijdperk voorbij is, etc. Laten we ons hier beperken tot de Gentse historische tijdschriften en meer bepaald focussen op GT.

Enkele jaren geleden hebben sommige Gentse historische tijdschriften de papieren versie vaarwel gezegd. Dat was het geval voor *De Heraut* van De Gidsenbond Gent (nu Gentse Gidsen). Soms verschenen ze helemaal niet meer, zoals T.I.C. (*Tijdschrift voor Industriële Cultuur*) of *Gandavum*. De digitale versie hield meestal niet lang stand. GT daarentegen houdt vast aan de gedrukte versie en heeft die vanaf 2019 zelfs een update gegeven. Het tijdschrift, dat bijna een halve eeuw zeer regelmatig zijn lezers bedient, verschijnt nu ook in kleur. Alle vroeger verschenen jaargangen zijn ook digitaal raadpleegbaar. Papieren en digitale versie kunnen dus ook complementair zijn. Onlangs nog is aangetoond dat het trager, intenser lezen op papier, zonder meer gunstige gevolgen heeft voor het lezen van het scherm. Digitale versies zijn vooral nuttig voor wie snel iets wil opzoeken. Dankzij samenwerking met de Gentse universitaire bibliotheek kan dat nu ook met GT, vlot van thuis uit en gratis via ojs.ugent.be (open access, met PDF versies van gezochte artikels).

(Jonge) initiatiefnemers die nu een (historisch) tijdschrift opstarten, moeten lang wachten voor ze subsidies ontvangen en zijn tegen die tijd al kopje-onder gegaan. GT werkt met vrijwilligers, maar kan via zijn Heemkundige en Historische Kring Gent vzw rekenen op financiële steun van de Stad Gent en (tot voor kort) de provincie Oost-Vlaanderen. Voor opzoeken en documentatie kunnen auteurs en andere geïnteresseerden altijd terecht in het DSMG in het Groot Begijnhof in Sint-Amandsberg. GT is ook een (papieren) blijver door zijn gevarieerde inhoud, die stipt op tijd verschijnt tegen een zeer schappelijke prijs. Met gevarieerd bedoel ik dat het tijdschrift het midden houdt tussen een

historisch, volkskundig en erfgoedtijdschrift en pittige(r) artikelen afwisselt met wat luchtigere, zelfs in het dialect.

Zijn er dan geen werkpunten of wensen? GT zou doelgerichter op zoek kunnen gaan naar jonge(re) abonnees en auteurs. Veel vertrouwde lezers en schrijvers worden een dagje ouder. Wellicht kan er ook intensiever worden ingezet op samenwerking met onderwijs, cultuurverenigingen en met de academische wereld. Die heeft zijn eigen MGOG (*Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*) en bijbehorende wetenschappelijke uitgaven, waarin hoofdzakelijk (jonge) universitair geschoolde historici publiceren. Te zeldzaam zijn de beroepshistorici die af en toe laagdrempelig de pen hanteren in GT. Via dat kanaal zouden zij nieuwe wetenschappelijke kennis en inzichten voor een ruimer, historisch geïnteresseerd publiek kunnen vulgariseren.

Coleta: beroemdste Gentse heilige?

Marc Hanson gaat niet akkoord met de bewering van zijn collega historicus Marc Beyaert In G.T. 2018 (jg. 47, nr. 6, p. 332) dat de heilige Coleta ‘de beroemdste Gentse heilige’ is. Dat klopt niet, want er zijn beroerdere: Amandus, Bavo, Macharius, Livinus, Veerle, Johannes (Jan). Als we uitgaan van de betekenis van het woord ‘beroemd’ is de beroemdste (begaamdste, vermaardste) heilige diegene aan wie door anderen de meeste lof en eer werd/wordt toegekend. We moeten dus de vraag stellen: welke heilige hebben de Gentenaars het meest (intens, speciaal) en het langst vereerd (= lof en eer toegekend)? Naar zijn mening komen dan Bavo en Livinus het meest in aanmerking. Een andere interessante vraag is hoe het komt dat een bepaalde heilige beroemd is geworden. Een korte lezersreactie is niet de plaats om deze vraag te beantwoorden en om deze keuze te staven.

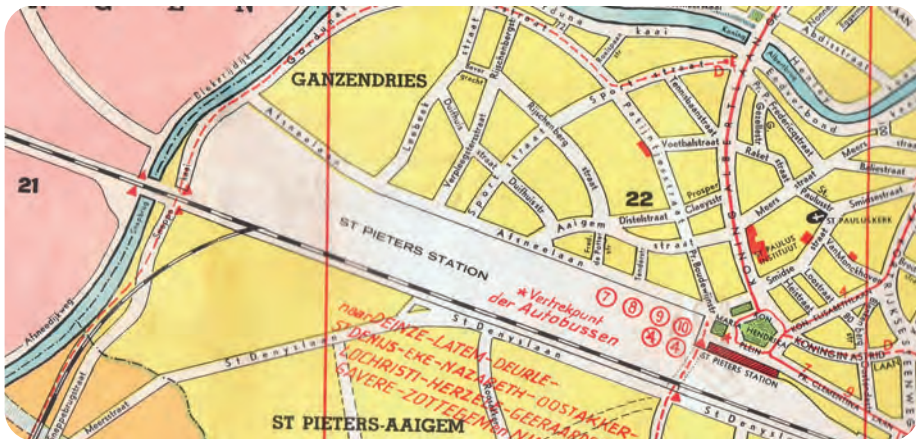
De Korenaar

Van Françoise Verhoozele ontvingen we een antwoord op de vraag naar de waarplaats van het archief van De Korenaar. Het berust bij Jozef De Grieve in Gentbrugge.

Aaigemstraat en Sint-Pieters-Aalststraat

Bert Destoop wijst op een fout in het artikel over de Ganzendries in Sint-Pieters-Aaigem in GT 2018 (p. 172-188). Hij geeft aan dat op de Ferrarisatlas (1778) te zien is dat de Aaigemstraat niet in Aaigem ligt en de Sint-Pieters-

Aalststraat niet in Sint-Pieters-Aalst. Beide aangehaalde straten liggen niet in de gelijknamige dorpen, maar zijn de weg NAAR deze dorpen. Of is er iemand te vinden die de kuip van Gent in de Gentstraat zal gaan zoeken, vraagt hij zich af.

Afb. 1. Ongedateerde wegenkaart (vóór 1965). We zien hoe de Meersstraat (aangeduid rechts boven onder de Leie bij de Eedverbondkaai, en daar nu nog steeds met die naam) aan de andere zijde van de Albertlaan Aaigemstraat wordt. Verder, maar dan aan de andere zijde van het stationsterrein, loopt dezelfde weg door als Sint-Denijslaan. Dit oude weggedeelte werd naast het spoorterrein (op het kaartje naar rechts toe) aangevuld met een nieuw, kaarsrecht gedeelte. Maar op het grondgebied van het nog niet met Gent gefusioneerde Sint-Denijs-Westrem (uiterst links onder, grens aangeduid met stippel-streepjeslijn) bleef de oude naam behouden! Nu heet het daar ook Sint-Denijslaan, en dit tot aan de Ringvaart.

Antwoord van de redactie (met dank aan Mark Rummens). De Ferrariskaart toont en vermeldt die straatnamen niet. Wel staan de namen van de twee gehuchten er op aangeduid. De Sint-Pieter-Aalststraat ligt inderdaad niet in het oude gehucht Aalst, nu UZ buurt, in de heerlijkheid Sint-Pieters, maar leidt er naar toe. De huidige Aaigemstraat echter ligt wel degelijk in het oude Aaigem. De vermeende fout is te verklaren doordat dit een vrij recente naam is, die pas in 1942 toegekend werd. Voordien was dat een deel van de oude Meerschstraat (Meersstraat, met dubbele 's'). Zoals vele andere nieuwe Gentse plaatsnamen kwam die er toen om verwarring te vermijden. De oude weg was immers visueel moeilijk herkenbaar nadat de Albertlaan was aangelegd. Aan de andere zijde van het grote spoorterrein liep de Meersstraat door naar Sint-Denijs-Westrem. Zoals al eerder in GT beschreven, werd dit laatste stuk een onderdeel van de Sint-Denijslaan (afb. 1). In het artikel over de straatna-

men in de Sint-Pietersstationsbuurt ging het hem vooral over de naam Ganzendries, oorspronkelijk een straat die NAAR die dries in Aaigem leidde, nu aan de andere zijde van het station. Die had eigenlijk beter, of juist, Ganzendriesstraat geheten en Aaigem ware historisch correcter geweest dan Aaigemstraat. Het zijn bijlange niet de ergste fouten in het Gentse straatnamenbestand.

Kasteeltje Nekkersputstraat en Circus Demuynck

Luc De Paepe is samen met de buurtbewoners van de Nekkersputstraat bezorgd over de toekomst van het kasteeltje in die straat waarvan hij een foto stuurt (afb. 2). Hij voegt er enkele interessante gegevens aan toe. Toen het kasteeltje eind 19de eeuw gebouwd werd, waren de woningen rondom er nog niet. Net als de meerderheid van de huizen in de Rooigemwijk dateren die voornamelijk uit midden jaren 1950. Het kasteeltje lag bij de bouw nog in een landelijke omgeving, met onder andere een eind-18de eeuws boerderijtje gekend als Hof van Barmhartigheid. Het lukte de buurt om dat laatste, inclusief één van de eerste Gentse beluikwoningen, te laten beschermen. Deze boerderij in de Peerstraat wordt nu grondig gerestaureerd met subsidies van de Vlaamse overheid. Maar de grond rondom het kasteeltje zou verkaveld kunnen worden voor nieuwe woningen. Wat de waarde van de plek sterk zou aantasten want, zoals bekend 'ligt een monument nooit alleen'. Zo was er een binnenvissershaventje in de Mahatma Ghandibuurt, een guingette De Zwaan en enkele windmolens. Dit is allemaal verdwenen. *Noot van de redactie: gelukkig bleef een gemoderniseerde versie bestaan van de hoosmolen. Een monument van eerste orde, want vermoedelijk de vroegst vermelde hoosmolen van de oude Nederlanden (1315).*

Het kasteeltje werd gebouwd eind 19de eeuw als buitengoed van brouwer Vanderhaegen, uit de Brugsepoortstraat 1-11 (o.a. in de Leugemeete) die stopte in 1914. Na herstel van de oorlogsschade werd het kasteeltje in de Nekkersputstraat in 1922 uitgebreid met drie kleine aanbouwsels. Het werd bewoond door o.a. de familie Demuynck, die tussen 1927 en 1961 zeer bekend was in de Belgische circuswereld onder de naam Circus Demuynck na hun debuut in 1908 als rondreizende artiesten. Volgens het boek *Gent Circusstad, twee eeuwen circusbezoek* van André De Poorter, uitgeverij Decock (1992), werden Gustaaf en Lievin Demuynck geboren in de Brugse Poort. Hun ouders hadden een viswinkel in de Lammerstraat. In 1935 huurden de gebroeders het Nieuw (winter)Circus, later in de volksmond bekend als Circus Mahy, in de Lammerstraat. Het kreeg de naam Olympia Circus en gaf vertoningen met o.a. trapezisten, een éénwieler-jongleur, een cowboy, evenwichtskunstenaars, honden-

Afb. 2. Het kasteeltje aan de Nekkersputstraat. Een winterse foto in 2001 genomen door Luc De Paepe.

dresseurs, een slangenmens, pony's, grond- en wiplank-acrobaten, Indische olifanten, Bengaalse tijgers, leeuwen en, als de belangrijkste attractie: dansende paarden. De verzameling van André De Poorter met o.a. affiches van Circus Demuynck wordt momenteel bewaard in het Huis Van Alijn.

De viering van het veertigjarig jubileum van Demuynck's directeurschap werd in 1959 bijgewoond door een erecomité dat bestond uit niet minder dan elf ministers, vijf gouverneurs en negen burgemeesters. Gustaaf Demuynck ontving toen het Gentse ereburgerschap. Na faillissement wegens overbudgettering voor het brengen van topattracties in 1961 werd het materiaal opgekocht door Bobbejaan Schoepen. De nu oudere buurtbewoners gingen destijds kijken naar de dieren en de circusartiesten die in het kasteeltje van de Nekkersputstraat hun thuishaven hadden. Een filmfragment over Cirkus Demuynck is te zien in het eerste deel van de DVD-reeks 'Vijftig jaar televisie 1953 – 1969' van de VRT. Transportbedrijf Minnaert was tot voor enkele jaren gevestigd op het adres van het kasteeltje, Nekkersputstraat 176.

Boudewijnstraat

Het wil maar niet lukken met die Boudewijns aan de Sint-Pietersstatie. Vriendelijk en met veel geduld legt Jean Plasschaert uit dat onze correctie van de koninklijke familierelaties zoals aangegeven in een artikel over de straatnamen (GT 2018, p. 186 en 386) in de stationsbuurt ook foutief is! Hij verklaart nader. De toekomstige koning Albert I was de zoon van prins Philippe en dus een broer van de prins Boudewijn van wie de straat oorspronkelijk haar naam ontleende.

rue Van Heke: Lucas de Heerestraat?

Lezer Plasschaert oppert verder ook nog de mogelijkheid dat de rue van Heke, waar Yvan Mahy naar vroeg, misschien de Lucas de Heerestraat was.

Cultureel avondsalon met academische uiteenzetting, informele nabespreking, culinaire omkadering (Editie 2019)

Een initiatief van de Heemkundige en Historische Kring Gent in samenwerking met de Koninklijke Bond van Oost-Vlaamse Volkskundigen en Van Crombrughe's Genootschap in het Gentse Van Crombrughe's Genootschap, Huidvetterskaai 39, Gent, 20.30 uur. Toegang € 5 (gratis voor leden). Meer op www.kbov.be, info@kbov.be en facebook.

- **Raymond Van Wassenhove (8/03/2019)**

Mystieke ervaringen in de christelijke wereld op de grens van het normale sedert de middeleeuwen. Hoe normaal of abnormaal zijn extatische visioenen en extreme vormen van vasten? Kunnen bilocatie, stigmata en mystieke huwelijken rationeel psychologisch verklaard worden.

- **Christoph Moonen (10/05/2019)**

Een andere kijk op psychose. In deze presentatie geeft Christoph Moonen een inleiding over hoe het fenomeen van de waan binnen psychose kan functioneren. Vandaag worden waanconstructies in de wereld van de psychiatrie nog vaak gezien als pathologische uitwassen die snel moeten worden afgebroken. Nochtans zijn er aanwijzingen dat de waan ook een eigenzinnige oplossingspoging kan betreffen om met een onmogelijke situatie om te gaan en als zodanig best net gerespecteerd wordt.

- **Kris De Boel (14/06/2019)**

Late oudheid: de clash tussen Grieks polytheïsme en christelijk monotheïsme. In de 4de eeuw na Christus werd het polytheïsme van de Grieken verdrongen door het monotheïsme van de christenen: een overgang van één beschaving naar een andere. Christelijke filosofen en theologen uit de 4de eeuw beschouwden de Griekse mythologie vaak als een verwerpelijk product van de menselijke fantasie, en stelden daar de heilsboodschap van de christelijke God tegenover. Vele niet-christelijke filosofen bleven anderzijds het oude polytheïsme verdedigen.

We bekijken enkele getuigenissen uit die eeuw (christelijke, zoals van Augustinus, Gregorius van Nyssa,...; niet-christelijke, zoals van Julianus de Afvallige,...) waarin de auteurs uitspraken doen over het fantasiegehalte of realiteitsgehalte van de Griekse mythen. Op die manier proberen we zicht te krijgen op de enorme cultuurverschuiving die er in de 4de eeuw heeft plaatsgevonden.

Kris De Boel (Gent, 1964) studeerde klassieke talen (lic.) en filosofie (bach.). Hij is leraar klassieke talen en godsdienst (Sint-Bavohumaniora, Gent) en heeft enkele publicaties op zijn naam staan.